

Μανώλης Γλέζος: «Στην εξορία πήρα το "δίπλωμα" γεωλογίας»

Η συνέντευξη του Μανώλη Γλέζου στις 26/10/2007

(από την ιστοσελίδα Kykladesnews)

<https://web.archive.org/web/20090202121124/http://www.kykladesnews.gr/default.asp?pid=4&la=1&nID=5973>

Γεννήθηκα στ' Απεράθου της Νάξου, ένα από τα 6 σμυριδοχώρια, όπου εξάγεται η γνωστή ναξία σμύριδα, πρώτης ποιότητας. Το χωριό, ορεινό, ζούσε τότε από τη σμύριδα. Την πιάναμε, τη γνωρίσαμε με τις αισθήσεις μας. Το γεγονός ότι το 90% των εσόδων του χωριού ήταν από τη σμύριδα με έφερε σ' επαφή με τη γεωλογία.

Από νεαρός μάζευα δείγματα από μεταλλεύματα, ορυκτά, απολιθώματα. Στη συνέχεια, άρχισα να ψάχνω για κείμενα που αφορούσαν τη σμύριδα. Στο γυμνάσιο, επίσης, μαθαίναμε και λίγα στοιχεία γεωλογικά. Αλλά διάβαζα και μοναχός μου. Ό,τι εύρισκα. Αυτό ήτανε το δεύτερο στάδιο. Το τρίτο στάδιο είναι στα χρόνια των φυλακών. Στις φυλακές απαγορεύονταν βιβλία οικονομικών, διότι θεωρούνταν ότι σχετίζονται με το μαρξισμό. Κάποτε μου απαγόρευσαν και τον Ηρόδοτο, διότι τους φάνηκε ότι είναι κομμουνιστής. Άρχισα κι εγώ να ζητώ βιβλία γεωλογίας. Στην αρχή παραξενεύτηκαν οι φωστήρες της λογοκρισίας, «τι τα θέλεις;», «τι σου ήρθε;», μου λέγανε. Αναγκαζόμουνα να τους εξηγώ αυτά τα φαινόμενα και άρχισαν να μου επιτρέπουν τα βιβλία της γεωλογίας, γιατί δεν προξενούσαν κανέναν κίνδυνο και ούτε μπορούσα να παρασύρω άλλους συντρόφους μου. Άρχισα πια να διαβάζω συστηματικά γεωλογία. Ηφαιστειολογία, σεισμολογία, κρυσταλλογραφία, κοιτασματολογία.

Το 1946, είχα πάει να οργανώσω το Κομμουνιστικό Κόμμα στη Μήλο. Και φυσικά μου έκανε εντύπωση η Μήλος, από γεωλογικής πλευράς. Επισκέφθηκα όλα τα ορυχεία, κρυφά, για να δω τους εργάτες. Ετοιμάσαμε και κάναμε μια απεργία, αλλά ταυτόχρονα εγώ μάζευα και δείγματα από ορυκτά. Εγέμισα λοιπόν τη βαλίτσα μου. Τελικά με ανακάλυψαν και με συνέλαβαν την ώρα που έφευγα από τη Μήλο. Το βράδυ με σάπισαν στο ξύλο και με άφησαν μονάχα όταν άρχισε να τρέχει αίμα από το κεφάλι μου. Την άλλη μέρα είδα το διοικητή και πιάσαμε την κουβέντα. Μου λέει, λοιπόν, ο διοικητής: «Καλά όλα τ' άλλα, εκείνες τις πέτρες τι τις ήθελες στη βαλίτσα σου;» Άρχισα, λοιπόν, να του εξηγώ τι είναι από γεωλογικής

πλευράς η Μήλος, ότι είναι ένα μουσείο και για ποιο λόγο το ενδιαφέρον το δικό μου, που ήταν έντονο.

Αυτός άκουγε και φυσικά δεν καταλάβαινε τίποτα απ' ό,τι του 'λεγα, αλλά ήθελε να μου δείξει ότι κι αυτός, κατά κάποιο τρόπο, δεν ήταν άμοιρος από τέτοια πράγματα κι έγινε η παρακάτω σκηνή. Ξαφνικά πετάγεται όρθιος και λέει: «Κι εγώ είμαι φοιτητής, της Νομικής Σχολής!» Τι σχέση είχε τώρα αυτό; Ήθελε να δείξει ότι δεν είναι ένας απλός διοικητής χωροφυλακής, αλλά ότι είναι και σπουδαγμένος άνθρωπος.

Τελικά δεν μου τα έδωσαν αυτά, διότι θέλανε να τα ερευνήσουνε τα ορυκτά εκείνα, μήπως... Ύστερα από πολλά χρόνια, μετά τη δικτατορία, πήγα στη Μήλο και τα ζήτησα από τη χωροφυλακή. Είχαν εξαφανιστεί. Έτσι στερήθηκα ό,τι είχα μαζέψει για τη συλλογή μου. Βέβαια, βρήκα πάλι μια ωραία συσσωμάτωση κρυσταλλική του θειαφιού, αλλά δεν ήτανε όπως εκείνα που 'χα χάσει.

Το τελευταίο στάδιο ήταν στην εξορία, επί δικτατορίας, όπου βρεθήκαμε στο ίδιο στρατόπεδο με το Δημήτρη τον Κισκύρα. Στη Λέρο. Συναντηθήκαμε εκεί και τον έπεισα και φτιάξαμε, να το πούμε φροντιστήριο, σπουδαστήριο γεωλογίας, όπου εκείνος δίδασκε, ήμουν εγώ ο επιμελητής και παρασύραμε μερικούς εξορίστους στην τρέλα της γεωλογίας. Ήμαστε κάπου 7-8. Τότε συστηματοποίησα τις γνώσεις μου. Κατά κάποιο τρόπο πήρα «το δίπλωμά μου». Όταν βγήκα από την εξορία, ειδικεύτηκα στην υδρογεωλογία. Πώς έγινε αυτό; Και πάλι η καταγωγή της είναι στο χωριό μου. Το μεγάλο πρόβλημα του χωριού, η λειψυδρία, ήταν εκείνο που με οδήγησε στο πώς θα εξασφαλιστεί να υπάρχει νερό. Τα υδροφόρα πλοία φέρνανε νερό κι ακόμα εξακολουθούνε σε πολλά νησιά. Και η μελέτη που έκανα να δω αν φτάνει το νερό...

Φτάνει το νερό! Είναι αρκετό το νερό το ατμοσφαιρικό! Παρ' όλο που έχουμε τις λιγότερες βροχοπτώσεις στην Ελλάδα. Το νερό φτάνει!

Ένας απλός υπολογισμός το δείχνει. Το θέμα ήτανε πώς δεν θα το αφήσουμε να πάει στη θάλασσα. Και ταυτόχρονα και το πρόβλημα ότι είχαμε νεκρούς από τις πλημμύρες. Πέρα από τα ζώα που χάνονταν κάθε χρόνο. Κι έτσι, 20 χρόνια τώρα, μελετώ τα προβλήματα της υδρογεωλογίας. Έχω αποκτήσει ως πού με ειδικότητα υδρογεωλόγου, με ανακοινώσεις σε συνέδρια για υδρογεωλογικά θέματα, για υδρονομικά έργα, αλλά και για θέματα γεωλογικής ιστορίας. Το μουσείο φτιάχτηκε το 1966.

Είχαμε δημιουργήσει μια βιβλιοθήκη στ' όνομα του αδελφού μου, του εκτελεσμένου από τους ναζί κι εκεί το στεγάσαμε. Στη μία αίθουσα ήταν η βιβλιοθήκη και στην άλλη το γεωλογικό μουσείο και το λαογραφικό μουσείο. Τα 'κλεισε και τα 3 η χούντα. Έκλεψαν 2,5 χιλιάδες βιβλία και απ' το γεωλογικό ό,τι τους γυάλιζε από πέτρες. Δεν έχει σημασία, θα τ' αντικαταστήσουμε αυτά. Το σπουδαιότερο είναι ότι μας έκλεψαν το μηχάνημα υπερωδών ακτίνων που μου είχανε δώσει οι Ούγγροι. Μηχάνημα ισχυρότατο, που διαπερνούσε και την ίδια τη σμύριδα και την έδειχνε κατακόκκινη. Έχει σήμερα 2,5 χιλιάδες εκθέματα, χωρισμένα σε 7 τμήματα, όπως και παλιά. Τρία ειδικά (τμήμα σμύριδας, τμήμα ανθρακικών και το παλαιοντολογικό) και τέσσερα γεωγραφικού περιεχομένου (τμήμα της Νάξου, των Κυκλάδων, της Ελλάδας και παγκόσμιο). Έχει σπάνια εκθέματα.

Για παράδειγμα, ήρθαν γεωλόγοι από την Τσεχία, τους έκανε εντύπωση το μουσείο και μετά μου στείλανε σπάνια πετρώματα από τη χώρα τους, όπως αυτό που λέμε το «δέρμα του βράχου», ένα ανθοφυλλιτικό πέτρωμα και τη σφαίρα του Χορμανόφ. Μου στείλανε κάτι ωραία δείγματα από ασβεστίτη κρυσταλλωμένο από τις Άλπεις. Ο σύνδεσμος Γεωλόγων και Μεταλλειολόγων Κύπρου έχει γεμίσει με 80 εκθέματα το μουσείο. Έχουμε βέβαια και αλβεολίνες και νουμμουλίτες από τη Νάξο, πέρα από την άνω γνάθο του νάνου ελέφαντα, που τα βρήκε ένας καθηγητής πριν από χρόνια. Έχουμε μια συλλογή παλαιοντολογική αρκετά μεγάλη.

Μανώλης Γλέζος

Μουσεία Απειράνθου

Αρχαιολογικό: Μικρό μουσείο στον κεντρικό πεζόδρομο του χωριού. Δημιουργήθηκε από την αρχαιολογική συλλογή που συγκέντρωσε ο Μιχάλης Μπαρδάνης. Φιλοξενεί ευρήματα από ανασκαφές στην περιοχή όπως κεραμικά, κυκλαδικά ειδώλια, αμφορείς, πιθάρια, πυξίδες, λίγα γλυπτά, εργαλεία κ.α. Τηλ.: +30 22850 61725

Λαογραφικό: Πρωτολειτούργησε το 1966, διαλύθηκε στη διάρκεια της Επταετίας και ξαναλειτούργησε μετά το 1987 με πρωτοβουλία του Μανώλη Γλέζου. Τα εκθέματα είναι δωρεές κατοίκων του χωριού (έπιπλα, εργαλεία, οικιακά σκεύη, υφαντά, αργαλειό, φορεσιές κ.λπ.). Βρίσκεται στην Πλάτσα. Τηλ.: +30 22850 61629

Φυσικής Ιστορίας: Περιλαμβάνει σκελετούς από ζωνοδέλφιο και ρινοδέλφιο, οστά και κρανίο φυσητήρα, κοχύλια, ψάρια και ερπετά, φωτογραφίες και πληροφορίες σχετικά με τον θαλάσσιο κόσμο. Τηλ.: +30 22850 61622

Γεωλογικό: Ιδρύθηκε το 1966 από τον Μανώλη Γλέζο, επίτιμο διδάκτορα γεωλογίας, έκλεισε το 1967 και λειτούργησε ξανά δέκα χρόνια αργότερα. Εκτίθενται 2000 δείγματα ορυκτών πετρωμάτων, μεταλλευμάτων και παλαιοντολογικών ευρημάτων από τη Νάξο, άλλα νησιά και διάφορα μέρη του κόσμου. Σε ειδική αίθουσα υπάρχουν σημαντικά στοιχεία για την ιστορία των [μεταλλείων σμύριδας](#) στη Νάξο. Υπάρχει πλούσια συλλογή μαρμάρων από όλη την Ελλάδα και ειδικότερα από την περιοχή της Απεράθου και βιβλιοθήκη με γεωλογικά βιβλία και χάρτες. Τηλ.: +30 22850 61725

Εικαστικών Τεχνών. Στεγάζεται στο Πολιτιστικό Κέντρο του οικισμού. Θα δείτε έργα γλυπτών, ζωγράφων, αγγειοπλαστών από την [Απείρανθο](#) και καλλιτεχνών από την υπόλοιπη Ελλάδα.